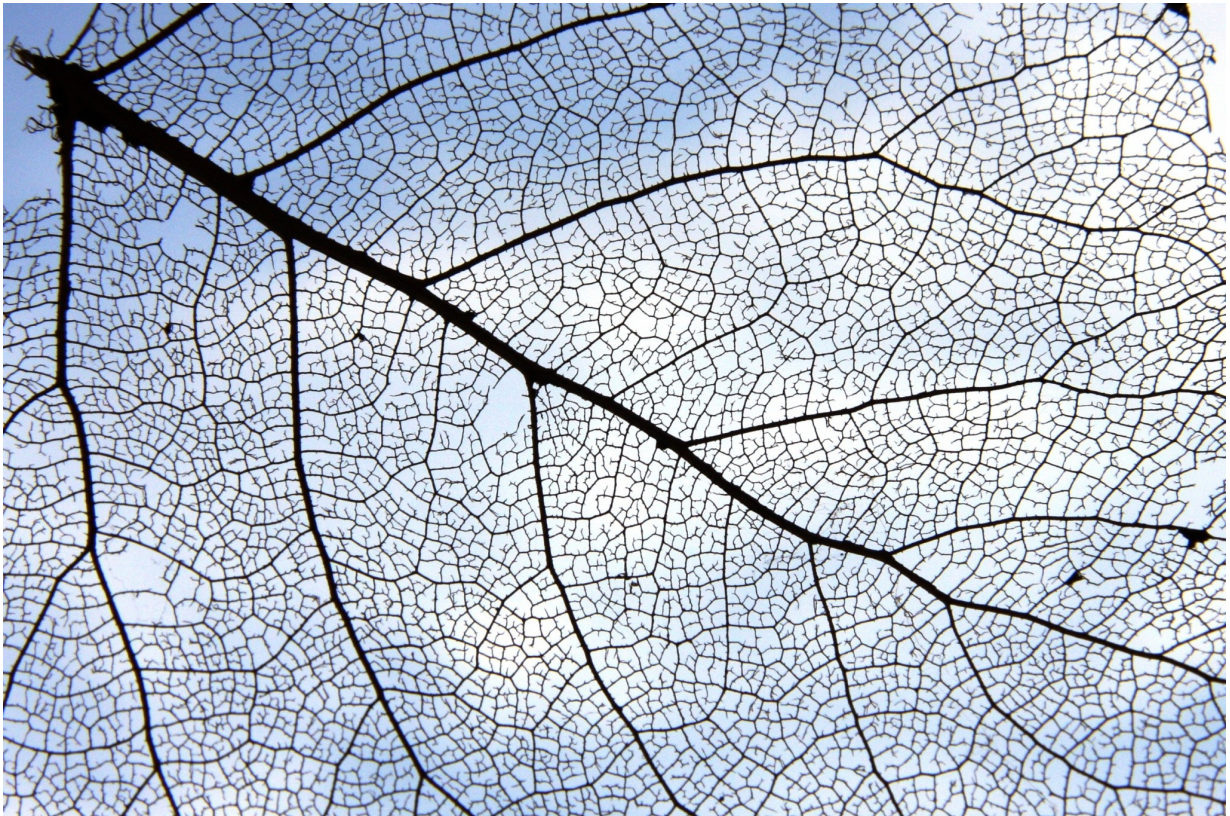

kracht

putten uit

kwetsbaarheid

en complexiteit

Naar een eerste duiding van de identiteit en missie van Social Work aan Hogeschool Utrecht

Voorwoord

Een belangrijk onderdeel van de onderwijsinnovatie sociaal werk is een heroriëntatie op de identiteit en de positie van het Instituut voor Social Work van Hogeschool Utrecht. Deze bezinning vraagt om een proces waarbij alle betrokkenen – werkveld en studenten, docenten en leidinggevendenden, onderzoekers en lectoren – op basis van hun expertise en bezieling, hun creativiteit en ambitie een constructieve bijdrage leveren aan de verdere ontwikkeling van ons instituut. Uiteenlopende vragen die we ons de afgelopen periode hebben gesteld zijn hierbij van belang, bijvoorbeeld: Wie zijn wij? Wat delen wij en waar laten we ruimte voor verschil? Wat betekenen wij voor onze omgeving? Hoe willen wij verschil maken? Wat maakt ons voor anderen duidelijk herkenbaar? Welke waarden stellen wij centraal? Wat zijn onze ambities?

Ons instituut bestaat enkel in een afhankelijkheidsrelatie met onze omgeving. In onze verhouding tot bijvoorbeeld de onderwijsinstelling en het beroep rijzen de contouren van onze identiteit op, zoals de volgende voorbeelden laten zien:

- *International definition of social work*: Social work is a practice-based profession and an academic discipline that promotes social change and development, social cohesion, and the empowerment and liberation of people. Principles of social justice, human rights, collective responsibility and respect for diversities are central to social work. Underpinned by theories of social work, social sciences, humanities and indigenous knowledge, social work engages people and structures to address life challenges and enhance wellbeing.
- *Vereniging Hogescholen*: Corebusiness van de sector Hogere Sociale studie is het opleiden van sociaal werkers. Voor dit domein is behoefte een stevige body of knowledge and skills (boks) die de gemeenschappelijke beroepsidentiteit van sociaal werkers versterken. Om studenten te kunnen voorsorteren op meer specifieke werkvelden worden drie brede, voor studenten en werkveld herkenbare profielen omschreven: sociaal werk in de wijk, sociaal werk in de zorg en sociaal werk in het jeugddomein. Zo ontstaat voor de relevante buitenwereld duidelijkheid over de professionals die de sector HSS opleidt.
- *Missie Hogeschool Utrecht*: Hogeschool Utrecht is een kennisorganisatie waar we door hoogwaardig onderwijs en onderzoek werken aan innovatie en professionalisering van de beroepspraktijk en aan de persoonlijke ontwikkeling van talent. Daarmee dragen we bij aan de sociale, culturele en economische ontwikkeling van een open, rechtvaardige en duurzame samenleving.
- *Faculteit Maatschappij en Recht*: Hogeschool Utrecht, en de Faculteit Maatschappij & Recht (FMR) als deel daarvan, is een kennisorganisatie, meer specifiek: een University of Applied Sciences. We werken aan innovatie van de beroepspraktijk door hoogwaardig onderwijs en onderzoek. De FMR ziet het als haar specifieke opdracht om betekenis te geven en een bijdrage te leveren aan een open,

rechtvaardige en duurzame samenleving. Dat is een samenleving waarin iedereen vanuit zijn eigen kracht en mogelijkheden meedoet en meetelt. De bijdrage die de FMR wil leveren aan deze samenleving bestaat uit het professionaliseren en innoveren van de beroepspraktijk in het sociale, pedagogische, juridische, veiligheidskundige en hrm-domein.

Binnen de hogeschool staan de waarden openheid, rechtvaardigheid en duurzaamheid centraal, terwijl binnen het beroepsdomein bijvoorbeeld cohesie en diversiteit, empowerment en welzijn een belangrijke rol spelen. Deze invalshoeken schetsen aldus de contouren van ons instituut als een waardengemeenschap. Deze contouren worden door andere perspectieven verder verrijkt, bijvoorbeeld onze tradities op het vlak van inclusie, diversiteit, compassie en creativiteit en onze verhouding tot actuele maatschappelijke thema's zoals eigen kracht, empowerment en veiligheid. In het benoemen en het belichamen van deze en dergelijke waarden krijgt de identiteit en de positie van ons instituut verder gestalte. Maar ook in het verbinden van deze waarden met de dromen en ambities van onze studenten, met de wensen en behoeften van het regionale werkveld, en met centrale maatschappelijke trends zoals beschreven in het hart van de FMR: participatiesamenleving, risicosamenleving, economische crisis, decentralisaties, burgerschap.

Op basis van de uitkomsten van de tweede werkconferentie *HU-profiel sociaal werk* en de gesprekken die we met uiteenlopende betrokkenen in de afgelopen periode hebben gevoerd hebben we binnen voornoemde kaders een notitie geschreven over de identiteit en missie van onze Social Work-opleiding(en).

Deze notitie is vooral bedoeld om het gesprek over onze identiteit en missie een nieuwe impuls te geven. Wij kijken uit naar een levendige gedachtewisseling!

Met vriendelijke groet,

Het programmamanagement onderwijsinnovatie ISW

Hans Monpellier

Ed de Jonge

Raymond Kloppenburg

Angelieke Stikkel

kracht putten uit kwetsbaarheid en complexiteit

naar een eerste duiding van de identiteit en missie van Social Work aan Hogeschool Utrecht

Dirk Postma, Raymond Kloppenburg, Ed de Jonge & Angelieke Stikkel

Sociaal zijn we allemaal. Dat wil zeggen: we leven als mensen onder de mensen en zijn in veel opzichten op elkaar aangewezen. We hebben elkaar nodig. Niet alleen in praktische aangelegenheden, maar ook in existentiële zin: zonder de erkenning en spiegeling van anderen weten we niet wie we zijn en wat ons leven de moeite waard maakt. Het zijn deze 'trage vragen' – de vragen naar identiteit, bezieling en zingeving – die ons sociale leven een existentiële noodzaak verschaffen.

Voor veel van ons zijn sociale contacten een vanzelfsprekend deel van ons leven, voor anderen kan het een ingewikkelde opgave zijn. Hoe dan ook, we kunnen er eigenlijk niet onderuit. Zelfs de kluizenaar verkiest zijn isolement doorgaans uit sociale overwegingen. Als wezens die in de eerste plaats zelf verantwoordelijk zijn voor hun sociale leven maken veel mensen daarom werk van hun relaties met anderen. Ze werken aan de kwaliteit van hun relaties met ouders, met hun kinderen, met andere familieleden, met vrienden, collega's en klasgenoten, met clubgenoten, met burens, bekenden en onbekende medeburgers. Mensen werken aan hun sociale leven omdat deze relaties voor hen waardenvol zijn, belangrijke sociale waarden belichamen. Wie kan er in zijn of haar persoonlijke leven zonder de waarde van intimiteit, liefde, zorg, vriendschap, humor, erkenning, bezieling, trouw, solidariteit, compassie, steun, collegialiteit, (samen)spel en publieke vertrouwdeheid?

Soms voldoet de kwaliteit van deze sociale relaties niet aan de waarden die we als richtinggevend in ons (samen)leven ervaren. Vaak kunnen we dan vertrouwen op het vermogen van betrokkenen om deze sociale kwaliteit in hun relaties met anderen te herstellen. Maar dat is niet altijd eenvoudig, soms zelfs onmogelijk. In deze situaties kunnen sociale professionals een onmisbare bijdrage leveren. Sociaal werk gaat immers over het realiseren van sociale waarden onder complexe omstandigheden¹. In situaties waar sociale rechtvaardigheid, inclusie, participatie, zelfregie en empowerment niet vanzelf tot stand komen spannen sociale professionals zich in om deze sociale waarden gestalte te geven. Dat betekent dat zij zich met name richten op (1) het versterken van de sociaal-culturele kwaliteit van de samenleving in leefomgevingen waar deze kwaliteit te wensen overlaat, (2) het ondersteunen van (groepen) burgers in kwetsbare leefsituaties en (3) het begeleiden van burgers die een gevaar voor zichzelf of voor hun omgeving vormen.

Het werken aan het realiseren van sociale waarden betekent voor ons:

¹ Vgl. Ed de Jonge (2015). *Beelden van de professional*. Delft: Eburon.

- Werken aan sociale rechtvaardigheid: hoe verschillend ook, ieder mens heeft gelijke rechten;
- Werken aan inclusie: hoe 'anders' ook, ieder mens hoort er bij;
- Werken aan participatie: hoe lastig ook, ieder mens doet mee naar eigen behoefte en vermogen;
- Werken aan zelfregie: hoe afhankelijk ook, ieder mens geeft zelf vorm aan zijn eigen leven;
- Werken aan empowerment: hoe kwetsbaar ook, ieder mens ontwikkelt zijn eigen kracht.

Sociaal werk is overal waar professionals samen met burgers sociale waarden realiseren, met name daar waar burgers met hun sociale omgeving in wisselwerking treden: in de alledaagse leefomgeving van burgers, in de civil society waar zij met verschillen tussen burgers in aanraking komen en in vervangende leefomgevingen binnen instituties. Met open aandacht voor de sociale omgeving en de kracht van mensen in kwetsbare situaties, werken sociale professionals aan kansen voor een open, rechtvaardige, inclusieve, zorgzame, veilige, vitale en duurzame samenleving.

Waarom blijft sociaal werk nodig?

Waarom kunnen burgers deze uitdagingen in onze 'participatiesamenleving' zelf niet oppakken? Zo vragen burgers, politici en bestuurders zich in tijden van een afslankende verzorgingsstaat steeds vaker af. Een begrijpelijke vraag waar sociale professionals met enige regelmaat in de geschiedenis van onze verzorgingsstaat antwoord op hebben gegeven. Het antwoord dat we nu op die vraag zouden geven: sociale professionals spannen zich in voor het realiseren van sociale rechtvaardigheid, inclusie, participatie, zelfregie en empowerment in situaties die voor direct betrokkenen te complex zijn om deze zelf te realiseren. Bijvoorbeeld omdat de problemen waarmee kwetsbare burgers in hun alledaagse leven worstelen om zeer specifieke ondersteuning vragen, of omdat de perspectieven van alle betrokken partijen op gespannen voet met elkaar staan. Het kan ook zijn dat de maatschappelijke uitsluitingsmechanismen zo hardnekkig zijn, dat bepaalde groepen keer op keer in de marge terecht komen. Tot slot kan het zijn dat mensen die hulp nodig hebben deze zelf afwijzen.

Ook in deze complexe situaties zullen sociale professionals er naar streven om de kracht van betrokkenen, hun sociale netwerken en de civil society aan te spreken. Maar het activeren, benutten en organiseren van deze krachten vraagt vaak om professionele inzet, zo leert de ervaring. Sociale rechtvaardigheid, inclusie, participatie, zelfregie en empowerment komen zoals gezegd niet overal vanzelf tot stand. Bovendien blijkt het steeds weer een illusie om te denken dat de sociale vraagstukken die ons al sinds jaar en dag bezig houden door een effectieve aanpak nu eens definitief tot het verleden zullen horen. Veel sociale problemen zijn daardoor in de meest fundamentele zin niet op te lossen, hooguit te 'temmen', beheersbaar te maken. Uiteraard lukt het soms om sociale vraagstukken op het microniveau van een persoonlijke probleemsituatie of het mesoniveau van een wijk op te lossen. Voortdurende in- en uitsluitingsmechanismen zorgen er echter voor dat er in elk tijdsgewricht (groepen) burgers zullen zijn die in de marge van de samenleving terecht (dreigen te) komen. Elke insluiting brengt nieuwe vormen van uitsluiting met zich mee.

Onze alsmaar complexer wordende samenleving zorgt er zelfs voor dat steeds meer burgers een beroep op ondersteuning doen. Zo blijkt het aantal burgers dat als 'licht verstandelijk beperkt' wordt gediagnosticeerd

alsmaar te groeien. Niet omdat onze verstandelijke vermogens in algemene zin achteruitgaan, maar omdat technologische innovaties, bureaucratisering, economische hervormingen en sociaal-culturele veranderingen steeds meer van ons vragen.² Het aanvragen van een OV-chipkaart of het kiezen van een zorgverzekering kan voor een steeds grotere groep daardoor een onneembare horde worden. De grenzen van 'het normale' worden in die zin steeds strakker getrokken. Daarbij komt dat onze samenleving zich al decennialang ontwikkelt van een 'plaatsgevende' naar een 'plaatszoekende' samenleving. Waar we bij het maken van keuzes, het aangaan van sociale relaties en het geven van zin en betekenis aan alledaagse ervaringen vroeger konden terugvallen op levensbeschouwelijke vanzelfsprekendheden en stevige sociale structuren, zullen we nu steeds meer onze eigen weg moeten zoeken en ons eigen wereldbeeld in elkaar moeten knutselen. Zelfs burgers die zich met een vastomlijnde gemeenschap en leefwijze blijven identificeren zullen zich moeten verhouden tot de groeiende culturele en levensbeschouwelijke diversiteit in hun omgeving. Deze evenwichtskunst is niet iedereen gegeven en vraagt soms ook om professionele aandacht.

Om deze en andere redenen zien we 'de participatiesamenleving' niet als een vervanging voor 'de verzorgingsstaat', hooguit als een volgende fase in de legitimering van de verzorgingsstaat als vangnet en springplank voor alle burgers.

Een spanningsvolle en meertalige professie

Om in complexe situaties professioneel te kunnen oordelen en handelen zijn sociale professionals toegerust met de nodige bagage. Het gaat immers niet alleen om 'het doen van het goede' maar ook om 'het goede goed te doen'.³ Ambachtelijkheid, vakmanschap en professionaliteit zijn daarbij van wezenlijk belang⁴.

Als ambachtslieden hebben sociale professionals een beroepshouding en empathisch vermogen ontwikkeld die hen in staat stellen om aan te voelen wat mensen in uiteenlopende situaties beweegt en wat zij nodig hebben. Als vaklieden hebben zij de instrumentele vaardigheden en inzichten verworven die hen helpen om een adequate inschatting van een sociale situatie te maken en effectief te kunnen handelen. Als professionals hebben zij bovenal een persoonlijke visie ontwikkeld op mens en samenleving en hun eigen ambachtelijkheid, vakmanschap en maatschappelijke positie. Zij beschikken over het kritische vermogen om daar uitdrukking aan te geven en hun meerwaarde zichtbaar te maken. Sociale professionaliteit omvat daarmee het sociale vakmanschap, wat op zijn beurt weer de sociale ambachtelijkheid als professionele kern omvat.

De kracht van sociale professionals is dat zij op een waardenvolle en doeltreffende wijze met de complexiteit van sociale situaties kunnen omgaan. Deze complexiteit is met name gelegen in de spanningsvolle verhoudingen tussen verschillende waarden:

- de spanning tussen erkenning van ieders kwetsbaarheid en eigen kracht;
- de spanning tussen de waarden van zorg en zelfregie;

² Sociaal en Cultureel Planbureau (2014). *Zorg beter begrepen*. Den Haag: SDU; Hans van Ewijk (2015). *Omgaan met sociale complexiteit*. Amsterdam: Uitgeverij SWP.

³ Vgl. Hans van Ewijk (2010). *Maatschappelijk werk in een sociaal gevoelige tijd*. Utrecht: Universiteit voor Humanistiek.

⁴ Vgl. Marcel Spierts (2014). *De stille krachten van de verzorgingsstaat*. Amsterdam: Van Gennep.

- de spanning tussen de wenselijkheid van activering en de noodzaak van begrenzing;
- de spanning tussen vrijheid en veiligheid;
- de spanning tussen het belang van normalisering en ruimte voor anders-zijn;
- de spanning tussen het belang van bescherming en vermaatschappelijking;
- de spanning tussen de waarde van inclusieve participatie en 'het recht om rust te worden gelaten';
- de spanning tussen individuele en collectieve benaderingen van sociale vraagstukken;
- de spanning tussen de formele eisen vanuit systemen en de informele logica van leefwerelden.

Werken in het sociale domein gaat al met al gepaard met onzekerheden, tegenstrijdigheden en dilemma's. En toch wordt het ambivalente karakter van sociaal werk veelal benaderd vanuit een eendimensionale illusie. We zien herhaalde pogingen om systemen en werkwijzen te ontwikkelen, die het falen in de voorgaande periode definitief opheffen en een effectievere benadering van sociale vraagstukken naderbij brengen. Het toelaten en onderzoeken van ambivalenties brengt ons echter verder in het zoeken naar werkwijzen die recht doen aan de aard van complexe sociale vraagstukken. Zo'n wijze van werken vraagt om een meervoudige en meertalige benadering⁵. Het vraagt om een sociale professional die kan makelen en schakelen tussen meerdere waarden, perspectieven, belangen, benaderingen en contexten. Een professional die in complexe en spanningsvolle situaties kan vertrouwen op zijn eigen ambachtelijke intuïties, zijn vakmanschap en professionele oordeelsvermogen. Met deze benadering van sociale professionaliteit willen we de ambivalentie en complexiteit van sociaal werk niet reduceren, maar juist omarmen.

Een spanningsvolle en meertalige opleidingstraditie

Voor de missie van het hoger sociaal-agogisch onderwijs⁶ geldt in de eerste plaats: *Practice what you teach!* De waarden van onze opleiding voor sociaal werk liggen dan ook in het verlengde van de missie van sociaal werk zoals hiervoor genoemd. Binnen en buiten onze opleiding(en) werken we met hoofd, hart en handen aan sociale rechtvaardigheid, inclusie, participatie, zelfregie en empowerment. Middenin de samenleving willen wij als opleiding(en) bijdragen aan een waarde(n)volle professionalisering van sociaal werk in alle verschijningsvormen die deze kwaliteiten van het (samen)leven in een complexer wordende wereld versterken.

Als opleidingen voor sociaal werk zijn we gezegend met een grote diversiteit aan subdisciplines. Zo kunnen we bogen op lange tradities van opleidingen in sociaal-maatschappelijk werk, sociaal-forensisch werk, sociaal-cultureel werk, sociaal-pedagogisch werk, sociaal-groepswork en zo meer. Hoezeer de professionals die in deze tradities zijn opgeleid ook verschillen in de accenten die zij leggen, ze hebben elkaar in deze tijden van transitie meer dan ooit nodig en kunnen veel van elkaar leren. Zo leren professionals in de werkvelden van de zorg en hulpverlening momenteel van sociaal-culturele professionals hoe zij informele sociale netwerken kunnen activeren. Omgekeerd leren sociaal-culturele professionals hoe zij in hun methodische aanpak rekening kunnen houden met de specifieke ondersteuningsbehoeften van kwetsbare groepen (die steeds meer gebruik maken

⁵ Hortulanus (2011). *Ambivalenties in het sociale domein. Opdrachtverlening, professionele verantwoording en impactanalyse: de noodzaak van meervoudigheid*. Amsterdam: Humanistics University Press.

⁶ In plaats van de term *Hoger Sociaal-Agogisch Onderwijs* (HSAO) stelt de Vereniging Hogescholen op aanraden van 'de commissie Boutellier' voor om in de toekomst te spreken van *Hogere Sociale Studies* (Verkenningcommissie Hoger Sociaal-Agogisch Onderwijs, 2014)

van algemene wijkvoorzieningen). Deze verschillen in professionaliteit en de spanningen daartussen willen we niet reduceren, maar omarmen. Dat kan alleen wanneer we inzien dat sociaal-culturele, sociaal-maatschappelijke, sociaal-pedagogische en sociaal-forensische professionals een grotere familieverband met elkaar delen: die van de sociale professionaliteit.⁷ Om de volle omvang van deze 'familie' onder ogen te zien kunnen we wellicht nog beter verwijzen naar de drie grondvormen van sociaal werk zoals die in de Angelsaksische wereld al sinds jaar en dag worden aangeduid: *social casework*, *group work* en *community development*. Een sociale professional zal uit meerdere bronnen moeten kunnen putten, maar zal in de praktijk vaak sterker gespecialiseerd zijn in de ene of de andere traditie.

Als onderwijsorganisatie volgen we de ontwikkeling in het sociale domein niet alleen, maar geeft daar zelf ook mede vorm aan. Dat doen we door innovatieve projecten en trajecten vanuit het onderwijs en onderzoek in samenwerking met de professionele praktijk te ontwikkelen. De organisatie die op het grensvlak tussen onderwijs, onderzoek en professionele praktijk opereert, verkeren we daarvoor in een bevoorrechte positie. Binnen een faculteit waar we ook opleidingen in de domeinen van jeugd, recht, veiligheid en arbeid kennen, streven we bovendien naar cross-sectorale samenwerking in de aanpak integrale vraagstukken. Uiteraard draagt de nabijheid van andere faculteiten als de Faculteit Educatie, de Faculteit Gezondheidszorg hier aan bij, want of het nu gaat over het vraagstuk van radicalisering onder religieuze jongeren, over burgerparticipatie of de langdurige zorg, we kunnen deze vraagstukken niet langer beantwoorden vanuit een enkelvoudige benadering vanuit één vastomlijnde beroepsgroep. We voorzien bovendien dat steeds meer sociale professionals als sociaal ondernemers aan de slag zullen gaan met sociale vraagstukken in combinatie met vraagstukken op het ecologische, culturele, educatieve en economische vlak.

Willen we (jong)volwassenen opleiden in het sociale ambacht, willen we ze vertrouwd maken met de kneepjes van het vak en willen we ze vormen tot reflectieve, kritische en verantwoordelijke professionals, dan zullen we als opleiding(en) een aantal voorwaarden moeten creëren. In de eerste plaats creëren we een leeromgeving die aansluit bij de leefwereld van studenten en hen uitdaagt om zichzelf en hun verhouding tot de sociale vraagstukken van onze tijd te verkennen (ambachtelijkheid). In de tweede plaats trainen we studenten in agogisch en ondernemend handelen (vakmanschap). In de laatste plaats – en wellicht meest fundamentele zin – gaan we een persoonlijke coachingsrelatie met studenten aan waarin zij zich als persoon, als ambachtsman/vrouw en vakman/vrouw kunnen ontplooiën tot kritische, reflectieve en verantwoordelijke professionals. Deze opleiding(en) geven we dagelijks vorm in cocreatie met studenten, werkveld en onderzoek.

Een gedragen visie op leren en onderwijs

Wij ontwikkelen onze opleiding(en) vanuit een gedragen visie op leren en onderwijs. Centraal hierin staan de uitdaging die de student zichzelf stelt het beste uit zichzelf te halen en de uitdaging die besloten ligt in het onderwijs. Gepersonaliseerd leren biedt ruimte aan de eigen wensen, ambities en talenten van studenten. Gedurende de studie kunnen velerlei keuzes worden gemaakt voor specifieke aspecten van de beroepsuitoefening, excellente studietrajecten maar ook voor leren op afstand of voor versneld leren.

Het onderwijs dat wij nastreven is gericht op het realiseren van krachtige leeromgevingen voor elke student.

⁷ Vgl. Van Ewijk (2015). *Omgaan met sociale complexiteit*. Amsterdam: Uitgeverij SWP.

Hiervan is sprake als studenten: geconfronteerd worden met complexe realistische beroepsopgaven; samen kunnen leren met medestudenten, docenten, onderzoekers (lectoren) en experts uit de praktijk; en als studenten in toenemende mate de regie nemen en verantwoordelijkheid dragen voor het eigen leren en het leerproces. Online onderwijs is hierbij niet meer weg te denken en zal de komende jaren de leeromgeving verrijken en versterken. Het biedt ook mogelijkheden voor een meer individuele benadering van studenten, voor modules op maat en voor gerichte begeleiding op basis van online geactualiseerde informatie over prestaties van studenten. Flipped classrooms doen hun intrede: de student verwerft online kennis en bespreekt en verwerkt dit op de opleiding met docenten en medestudenten⁸.

Ons onderwijs is gebaseerd op het concept Leven Lang Leren. Daarmee komen we tegemoet aan de behoefte in de maatschappij aan innovatieve professionals die zich doorlopend scholen. We leiden zowel instromers op de arbeidsmarkt op, als werkenden die hun kennis en vaardigheden willen actualiseren, aanscherpen en verdiepen. We richten ons op de gehele leer-loopbaan van zowel startende als reeds werkende professionals, van 17 tot 67 jaar.⁹

Met het onderzoek houden we de kwaliteit van ons onderwijs op hoog niveau. We betrekken lectoraten bij curriculumvernieuwing, vooral bij ons postinitiële onderwijs en bij de ontwikkeling en uitvoering van minoren, onderzoeksonderwijs en onderzoekslijnen, en bij het borgen van de beoogde eindkwalificaties. Onderzoeksonderwijs leert studenten onderzoeken en in bredere zin een houding van onderzoekend leren. Door het uitvoeren van onderzoek zijn studenten betrokken bij het proces van kennisontwikkeling, kennistransfer en praktische toepassing van die kennis.

Het persoonlijk contact, de ontmoeting en binding tussen studenten onderling, met docenten en met andere direct betrokkenen, blijft de kern van ons onderwijs. Constructieve feedback draagt bij aan het vergroten van het zelfinzicht van studenten, ruimte voor het mogen maken van fouten draagt bij aan het durven experimenteren. Studenten worden aangemoedigd hun leervermogen uit te breiden door hen in de gelegenheid te stellen concrete beroepservaringen op te doen, hier op te reflecteren en deze inzichten te conceptualiseren. Leren en creativiteit zijn in onze visie nauw met elkaar verbonden begrippen. Van studenten (en docenten) wordt gevraagd dat zij open staan voor nieuwe en soms ongedachte mogelijkheden en creatief kunnen denken en handelen. Hiertoe worden zij gestimuleerd om 'speels' om te kunnen gaan met waarnemingen, ideeën, invallen en gevoelens en deze weten om te zetten in nieuwe en vernieuwende handelingswijzen en arrangementen. Dit alles vraagt van ons dat wij het onderwijs weten te organiseren in een daarbij passende schaalgrootte.

Docenten zijn als expert op hun vakgebied beschikbaar voor studenten en in staat de studenten te coachen in hun leerproces. Zij zijn tevens in hun rol als examiner deskundigen in toetsen en beoordelen.

Onderwijs is voor ons geen product, maar een breekbaar proces: een lange reeks van ontmoetingen tussen mensen, tussen studenten en docenten, tussen studenten en sociale professionals, tussen studenten en onderzoekers, tussen studenten onderling en tussen docenten onderling enzovoorts. Die ontmoeting dient in het onderwijs centraal te staan. Ontmoeten betekent ook ont-moeten, ruimte laten voor het onverwachte. Niet

⁸ VSNU (2015). *Visie op leren in een nieuwe tijd*.

⁹ Faculteit Maatschappij en Recht (2014). *Hart van de FMR*. Utrecht: Hogeschool Utrecht

alles valt immers te beheersen en te controleren. Gelukkig maar. Hoe kunnen we anders de verborgen ervaringskennis van studenten ontdekken? Hoe kunnen we anders recht doen aan de complexiteit van sociale vraagstukken? Hoe kunnen we anders kracht putten uit onze kwetsbaarheid?

We sluiten af met een poging om onze eigen identiteit en missie in enkele woorden te treffen:

Bij SOCIAL WORK in Utrecht werk je aan:

Specialisatie in verbreding

Onderscheidingsvermogen met het oog op samenhang

Creativiteit en ondernemerschap in het omgaan met gegeven kaders

Inclusie als exclusieve uitdaging

Activeren en begrenzen

Leefwereldgericht handelen vanuit systemen

Waarderen door het opschorten van oordelen

Op gepaste afstand de nabijheid zoeken

Rechtvaardigheid nastreven in een wereld van verschillen

Kracht putten uit kwetsbaarheid